

Губіна Ганна Леонідівна

*кандидат юридичних наук, провідний науковий співробітник НДІ правового
забезпечення інноваційного розвитку НАПрН України*

ORCID: 0000-0002-7419-3007

**ДЕЯКІ ВИМОГИ ДО ФІЗИЧНОЇ ОСОБИ, ЩО БАЖАЄ СТАТИ
ПАТЕНТНИМ ПОВІРЕНИМ, У ЛИТОВСЬКІЙ РЕСПУБЛІЦІ,
СЛОВАЦЬКІЙ РЕСПУБЛІЦІ ТА В УКРАЇНІ: ПОРІВНЯЛЬНО-
ПРАВОВИЙ АСПЕКТ**

Тематика дослідження пов'язана з вимогами до фізичної особи, що бажає стати патентним повіреним. Порівняльний аналіз проводиться між законодавством України, Литовської Республіки та Словацької Республіки. Останні були обрані серед інших держав-членів ЄС вибірково методом. Виділяються вимоги до фізичної особи, що бажає стати патентним повіреним, притаманні для законодавств всіх трьох держав: громадянство, освіта та досвід практичної роботи. Автор вказує їх переваги та недоліки, надає пропозиції щодо вдосконалення відповідного законодавства.

Ключові слова: вимоги, громадянство, досвід практичної роботи, освіта, патентний повірений

Gubina Ganna

*PhD in Law, Leading researcher of the Scientific and Research Institute of Providing
Legal Framework for the Innovative Development of NALS of Ukraine*

**SOME REQUIREMENTS FOR AN INDIVIDUAL WISHING TO BECOME A
PATENT ATTORNEY IN THE REPUBLIC OF LITHUANIA, THE SLOVAK
REPUBLIC AND UKRAINE: COMPARATIVE LEGAL ASPECT**

The study is focused on the requirements for becoming a patent attorney. The comparative analysis is conducted between the legislation of Ukraine, the Republic of Lithuania and the Slovak Republic. The latter two states were chosen from other EU member states through a selective process. Citizenship, education and practical experience are necessary to become a patent attorney under the laws of all three states. The author describes their benefits and drawbacks and offers suggestions for enhancing the relevant legislation.

Keywords: requirements, citizenship, practical experience, education, patent attorney

Україна знаходиться на шляху отримання статусу «член ЄС». І останнім часом національне законодавство зазнає кардинальних змін в усіх напрямках, переймаючи деякі нормативно-правові акти держав-членів ЄС.

Одним із сучасних питань, що потребує переосмислення, є вимоги до осіб, які бажають стати патентними повіреними в Україні. Це врегульовано у Положенні про представників у справах інтелектуальної власності (патентних повірених), затвердженого Наказом Міністерства економіки України від 29.12.2023 р. № 20599 (надалі – Положення № 20599) [1]. Воно набуло чинності 11.03.2024 р. Однак, актуальним є проведення порівняльно-правового аналізу даних вимог в Україні та в деяких державах-членах ЄС з можливим перейняттям деяких норм права до законодавства України. Вибірковим методом було обрано Литовську Республіку та Словацьку Республіку, законодавство яких буде порівняно з українським. В Литовській Республіці – це Закон Литовської Республіки про патентних повірених від 29.06.2017 р. № XIII-546 (надалі – Закон № XIII-546), Опис процедури визнання професійної кваліфікації патентних повірених у Литовській Республіці, затверджений Наказом Директора Державного патентного відомства Литовської Республіки від 13.06.2018 р. № 3R-26 (надалі – Наказ № 3R-26), в Словацькій Республіці – це Закон № 344/2004 Зб. законів від 12.06.2004 про патентних повірених, що вносить зміни до Закону № 444/2002 Зб. про промислові зразки та Закону № 55/1997 Зб. про торговельні марки зі змінами, внесеними Законом № 577/2001 Зб. та Законом № 14/2004 Зб. (надалі – Закон № 344/2004) [2-4].

Із аналізу зазначених нормативно-правових актів можна встановити, що перелік вимог до вказаних осіб є майже однаковим: 1) Литовська Республіка: ст. 5 Закону № XIII-546, п. 4 Наказу № 3R-26 [2, 3]; 2) Словацька Республіка: ст. 4 Закон № 344/2004 [4]; 3) пункти 4-6 Положення № 20599 [1].

Проаналізуємо деякі з них. Їх зміст є різним. Першою вимогою є громадянство. У підпункті 4.1 пункту 4 Наказу № 3R-26 зазначено лише про документ, що підтверджує громадянство особи, без уточнення щодо держави-члена Європейського Союзу або третьої країни [3]. Подібний висновок можна

зробити із визначення поняття «заявник» (підпункт 2.1 пункт 2 Наказу № 3R-26) [3]. Отже, у законодавстві Литовської Республіки відсутня прив'язка до громадянства, щоб стати патентним повіреним.

У ст. 4 Закону № 344/2004, де вказані вимоги для осіб, які бажають стати патентним повіреним, відсутня вимога щодо громадянства [4]. Проте, прив'язка до громадянства є через визначення поняття «патентний повірений Європейського Співтовариства» у ст. 29 (1) Закону № 344/2004 [4]. І ним може бути виключно «громадянин держави-члена» (ст. 29 (1) Закону № 344/2004) [4].

У п. 4 Положення № 20599 чітко вказано, що можна лише громадянину України [1]. Вбачається, що останнє потребує змін у зв'язку з подоланням Україною шляху на отримання статусу «член ЄС». Більш доцільним є наступна редакція п. 4 Положення № 20599: «громадянину України та держави-члена Європейського Союзу».

Друга вимога – це освіта. За законодавством Литовської Республіки достатньо «мати ступінь бакалавра або магістра, або освіту, визнану еквівалентною компетентним органом у галузі фізичних, біомедичних, технологічних або соціальних наук» (ст. 5 Закону № XIII-546) [2]. У підпунктах 4.3-4.6 пункту 4 Наказу № 3R-26 здійснена спроба окреслити можливі види документів [3]. На нашу думку, відсутність вимоги щодо конкретної галузі освіти для набуття статусу «патентного повіреного» та місця отримання такої освіти є, з одного боку, позитивною рисою, бо спрощує отримання останнього, але, з іншого боку, не гарантує достатній рівень знань, кваліфікації у такої особи під час здійснення діяльності патентним повіреним. Аналогічна ситуація спостерігається у законодавстві Словацької Республіки: «здобув ступінь вищої освіти першого рівня у вищому навчальному закладі Словацької Республіки або має визнаний документ про ступінь вищої освіти першого рівня, виданий іноземним вищим навчальним закладом» (ст. 4 Закону № 344/2004) [4]. Вбачається, що доцільним є перейняття зазначеними державами-членами ЄС досвіду України. Так, у п. 4 Положення № 20599 чітко прописані вимоги до рівня

освіти та певні сфери освіти, галузь [1]. Представляється, можна уникнути некомпетентних патентних повірених.

Третя вимога – це досвід практичної роботи. У кожному аналізованому законодавстві передбачені різні строки щодо досвіду (ст. 5 Закону № XIII-546, підпункти 4.7-4.9 пункту 4 Наказу № 3R-26, ст. 4 Закону № 344/2004, п. 4 Положення № 20599) [1- 4]. На думку автора, строк цього досвіду повинен бути єдиний в світі та чітко окреслений щодо його розрахунку, визначення, але не перевищувати трьох років. І він повинен бути набутий саме в тій державі, де буде здійснюватися діяльність такого повіреного. І також доцільним є додання вимоги щодо підвищення професійної кваліфікації патентним повіреним раз на три роки, де він планує здійснювати свою діяльність.

Таким чином, проведений аналіз показав, що кожне із розглянутих законодавств має свої недоліки та переваги. Українське законодавство у розглядаємому аспекті може зазнати запропонованих змін найближчим часом для прискорення отримання Україною статусу «член ЄС».

ЛІТЕРАТУРА

1. Положення про представників у справах інтелектуальної власності (патентних повірених): Наказ Міністерства економіки України 29.12.2023 р. № 20599. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0263-24#Text> (дата звернення: 30.05.2025).
2. Про патентних повірених: Закон Литовської Республіки від 29.06.2017 р. № XIII-546. URL: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/2b71185260a211e7a53b83ca0142260e> (дата звернення: 30.05.2025).
3. Опис процедури визнання професійної кваліфікації патентних повірених у Литовській Республіці: Наказ Директора Державного патентного відомства Литовської Республіки від 13.06.2018 р. № 3R-26. URL: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/56357d12700a11e8a76a9c274644efa9?jfwid=-14rq5vf52c> (дата звернення: 30.05.2025).
4. Про патентних повірених, що вносить зміни до Закону № 444/2002 Зб. про промислові зразки та Закону № 55/1997 Зб. про торговельні марки зі змінами,

внесеними Законом № 577/2001 Зб. та Законом № 14/2004 Зб.: Закон № 344/2004 Зб. законів від 12.06.2004. URL: <https://www.slov-lex.sk/ezbierky/pravne-predpisy/SK/ZZ/2004/344/> (дата звернення: 30.05.2025).

REFERENCES

1. Order of the Ministry of Economy of Ukraine dated December 29, 2023, № 20599 «On Approval of the Regulation on Intellectual Property Representatives (Patent Attorneys)». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0263-24#Text>. [in Ukrainian].
2. Law on Patent Attorneys of the Republic of Lithuania (№ XIII-546 of June 29, 2017) URL: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/2b71185260a211e7a53b83ca0142260e> [in Lithuanian].
3. State Patent Bureau Director 2018 June 18 order № 3R-26 on the Approval of the Procedure for the Recognition of the Professional Qualifications of Patent Attorneys in the Republic of Lithuania. URL: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/56357d12700a11e8a76a9c274644efa9?jfwid=-14rq5vf52c> [in Lithuanian].
4. Act № 344/2004 Coll. on patent attorneys, amending Act № 444/2002 Coll. on designs and Act № 55/1997 Coll. on trade marks, as amended by Act № 577/2001 Coll. and Act № 14/2004 Coll. of June 12, 2004. URL: <https://www.slov-lex.sk/ezbierky/pravne-predpisy/SK/ZZ/2004/344/> [in Slovak].